

SLOVENE

Velja po pošti: ==

za celo leto naprej... K 40—
za en mesec... 3,50
za Nemčijo celoletno... 45—
za ostalo inosematvo... 50—

V Ljubljani na dom:

za celo leto naprej... K 38—
za en mesec... K 3—
V upravljanju prejemov... 2,50

Sobotna izdaja: ==

za celo leto... K 8—
za Nemčijo celoletno... 10—
za ostalo inosematvo... 12—

Inserati: ==

Enostolpna petstvarica (72 mm široka in 3 mm visoka ali uje prostor)

za enkrat... po 50—
za dva- in večkrat... 45—
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.

Poslano: ==

Enostolpna petstvarica K 1—
Izključno za dan izvešeni ne delje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vojni ref.Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Računa poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 50.

Nemoralno načelo.

Zadnja izjava ministrskega predsednika dr. Seidlerja je zelo zanimiva. Prvič se je ministrski predsednik obširneje pečal z jugoslovanskim vprašanjem. Obširneje v tem zmislu, da je zavzel načelno stališče do tega vprašanja, medtem ko je vlada doslej malo manj kot mižala, kadar bi ji naš problem smel stopiti pred oči. Načelno stališče, ki ga je dr. Seidler v imenu vlade zavzel, je naslednje: Vlada nima nič zoper jugoslovansko državo, če se da to vprašanje državnopravno rešiti med Avstrijo in Ogrsko in če bo ta država pod Habsburžani; izključeno pa je — to vlada prav tako načelno povdarja — da bi tej državi pripadale tiste pokrajine, ki leže Nemcem »na poti« do morja. To so naše slovenske dežele.

To stališče vlade se ne sme prerespovati. To je pravzaprav spletko. Hrvatoma je dr. Seidler s tem namignil, da bi mogli dobiti svojo državo, če se odpovedo dosežanj politiki Jugoslovanskega kluba in nas Slovence odvržejo kot balast. To se ni zgodilo prvič. Enkrat je vlada to že poskusila, ko je po ovinkih nadbiskupu Stadlerju namignila, da bi se dal velehrvaški program sedaj rešiti. Blagi Stadler, ki je menil, da je vsakdo tako odkrit kot on sam, se je dal ujeti v zanjko in je začel svojo politično podjetje, ki se je ponesrečilo, ker se je moralo ponesrečiti. Sedaj Hrvati niso šli vladi več na lim. Na Hrvaškem ni mogel Seidler, ko je vrgel svoj laso proti jugu, nikogar ujeti. Nasprotno! Zastopniki Hrvatov in Srbov so v Jugoslovanskem klubu najjasneje povedali, da se slovenskim deželam ne odpovedo. Z nedvoumnimi besedami so izjavili nedeljivost našega ozemlja, nedeljivost naše politike in taktike. Seidlerjev udarec nas ni razbil, ampak trdneje zbil.

Hrvatsko in srbsko zvestobo cenimo in je ne bomo pozabili. A da so Seidlerjevo »ponudbo« odklonili, je bilo tudi v njihovem lastnem interesu. Seidlerjev načrt je tako nerealen, da mu previden politik ne more sesti na lim. Ministrski predsednik ni niti namignil, kako bi se ta njegova jugoslovanska država dala dejansko uresničiti, ampak je z navadnostjo, ki bi jo državniku ne prisojali, poudarjal neodločnost Ogrske, o katere namenih Hrvati ne morejo nič več dvomiti. Zanjka ni bila samo v prazen zrak vržena, ampak je bila tudi slabo narejena.

A nekaj drugega moramo pri tem načrtu avstrijskega državnika poudariti. To je njegova globoka nemoralnost. Po državnopravnih nazorih pl. Seidlerja bi mi ne smeli priti do svoje narodne svobode, bi morali nadalje narodno hirati in umirati,

bi morali s svoje zemlje izginiti, ker smo svojim severnim sosedom »na poti« do morja. Iz tega načela je razvidno, kako nas je Prusija pohujšala, kako se je filozofija sile in nadčloveka zajedla tudi v naše najvišje uradniške kroge. Gotovo, tudi narodi ne smejo pozabiti, da so si med seboj dolžni ozirov. Brezobzirni individualizem je v mednarodnem življenju prav tako obsojen, kakor v življenju posameznika. Ne sme torej narod svojemu sosedu nemu narodu kratiti zaradi lastnih koristi tistih pogojev, ki so sosedu neobhodno potrebni, če hoče politično in gospodarsko živeti. Krivično bi bilo, če bi mi zahtevali tako uredbo jugoslovanske države, ki bi naše severne sosedne gospodarsko zadušila. A iz tega sledi le, da bi smel pl. Seidler zahtevati od prihodnje države na jugu takih garancij, ki bi koristi njenih severnih mejašev dovolj zavarovale. Ne sme pa zahtevati, da bi se mi zaradi gospodarskih koristi ozemeli, ki ne leže ob morju, odpovedali svoji eksistenci, odpovedali pravici do življenja. Kajti o tem ne dvomi pri nas nihče več: če se državno ne osamosvojimo, bomo podlegli nasilju imperialističnega nemštva.

To v svojem pravem pomenu tako nemoralno načelo, ki ga je najvišji uradnik tako preprosto izpovedal, kakor bi se razumelo samo po sebi, nam dokazuje, kako težak je boj, ki ga moramo izbojevati. Svet sovraštva in zastarelih nazorov stoji proti nam. A da se take zgradbe krivih nazorov podero, se boj splača in se splačajo žrtve; ta boj ne velja le svobodi naroda, ampak osvoboditvi človeštva od kvarnih ideologij, ki so kvas vseh nesreč.

Samoodločba narodov.

V mesečniku »Bonifatius-Korrespondenz« (1918) št. 3 in 4 je priobčil vseučiliški profesor v Pragi dr. Karl Hilgenreiner pod tem naslovom aktualno razpravo, ki bo zlasti jugoslovansko javnost zanimala; zato jo priobčujemo skoraj v celoti.

I.

Samoodločba narodov se je med vojko hipno pojavila. Mirni državljani, ki bere le svoj dnevnik (n. pr. »Reichspost«, op. por.) in drugega nič, jo je našel nekega dne med zahtevami antantinih držav in potem je doživel, kako se je v ruski javnosti uveljavila. Mi smo ta izraz poznali iz »erfurtkega programa« nemške socialnodemokratske stranke iz leta 1891, kjer se med drugim zahteva »samoodločba in samouprava ljudstva v državi, deželi in občini«; toda s tem so bile le notranje politične zahteve za Nemčijo izražene. Je li šele svetovna vojska raztegnila pravico do samoodločbe tudi na zunanje-politične zadeve? Je li šele ta za podlago zunanjih oblik držav določila to načelo? O ne, to je storil najprej plesbiscit Napoleona III.; italijansko kraljestvo je pri tem visoko vzrastlo.

Pri vsprejemu, ki ga je ta smernica doživela v naših konservativnih krogih, so bili v prvi vrsti merodajni oziri obrambe. Odkod je prišla ta zahteva? Od sovražnika. Anglež in Amerikanec sta bila postala najglasnejša oznanjevalca te zahteve, a prvi se ravno tam, kjer bi bil lahko sam to zahtevo uresničil, niti ganil ni. Neodkritost pri uporabi te smernice, je tu očitna. — In za kaj se je rabilo to smernico? Kot razstrelivo, predvsem nasproti Avstro-Ogrski. Česar niso zmogli kanoni, to naj bi izsilile ideje. S tega stališča je moralo biti že naprej gotovo, da bo treba na zahtevo po zunanjepolitični samoodločbi narodov odgovoriti trdi: Ne. Zanimivo pa je, da je nemška socialna demokracija v avgustu 1914 odločno odklonila, da ne sprejme samoodločbe v svoja vodilna načela, — ravno tista stranka, ki je l. 1917. samoodločbo označila kot nepremakljiv temelj miru. Gotovi katoliški krogi vidijo v samoodločbi sorodnost s pogubnim načelom o ljudski oblasti kot edinim virom prava v smislu 3. člena »človeških pravic« iz leta 1789, ki pravi: »Izvor vsake oblasti je bistveno v ljudstvu; nobena družba, noben posameznik ne more izvrševati oblasti, ki ne pride izrecno od ljudstva.« V načelu o samoodločbi narodov vidijo narodnostni princip do skrajnosti izpeljan, ki je kot tak nemoč in nesprejemljiv. Na videz vzrokov dovolj, da samoodločbo kratkoma zamažemo. —

Pri načelni presoji takih vprašanj po mojih mislih ne pride toliko v poštev, kdo je oče takega načela. V svetovni zgodovini smo vajeni na to, da so nam zemske dobrine trajne vrednosti prišle od moč ali struj, ki je bilo na njih prav mnogo človeškega. Prvoborniki napredka niso bili vedno svetniki. Kar imamo umetnin od Michelangela in Goetheja in Wagnerja, je v precejšnji meri neodvisno od njihovega zasebnega življenja. In tudi če je bil značaj in če je bilo življenje onih moč, ki so splošnim potrebam utirali pot, omadeževano, uspehi njihovega — večkrat nenravnega — zamaha, so za splošnost lahko zelo plodonosni. Spomnimo se le francoske revolucije v letu 1789. in pozneje. To pač niso bili junaki, ti predstavniki tedanje francoske zgodovine. Ne postavnosti in grozodejstva, ki se je z njimi mešan osvobodil, zaslužijo najhujšo obsodbo; a vkljub temu ne smemo pozabiti, za kaj moramo mi vsi francosko revolucijo zahvaliti. Velik del naših državljskih pravic, ki se nam zde danes tako

same po sebi razumljive, izvira iz nje. Državljske »človeške pravice«, ki jih je francoska revolucija izvojevala, so danes temeljna osnova novodobnega državnega reda. Kako jasni in nujni se nam zde ti členi! N. pr. čl. 2: Te (naravne in neprestalno) pravice so: svoboda, lastnina, varnost in odpor proti zatiranju. Ali: »Vsi državljani so pred postavo enaki.« Ali: »Nihče ne sme priti pred sodišče ali v zapor, razen v slučaju, ki ga določa zakon in le tako, kakor določa zakon.« Ali: »V svrhu jamstva človeških in državljskih pravic je potrebna javna oblast; ta oblast pa mora služiti javnemu blagru, ne zasebni koristi tistih, ki jim je izročena.« Ali: »Za vzdrževanje javne oblasti in za poravnava upravnih stroškov so splošni davki nujno potrebni; ti se morajo med vse državljane sorazmerno njihovemu premoženju razdeliti.« (13) »Vsi državljani imajo pravico sami ali po svojih zastopnikih določati o potrebi splošnih davkov, jih svobodno dovoljevati, nadzirati tozadevno izvršitev, določati sorazmerni del obdavčne predmete, način in čas pobiranja.« (14) Ali zadnji člen: »Ker je lastnina nedotakljiva pravica, se ne sme nikomur vzeti, ako splošna potreba tega ne zahteva in le pod pogojem, da se doličenemu da naprej pravna odškodnina.« (17)

To so danes zahteve, skoraj vse same ob sebi razumljive; takrat je bila to revolucija, ki je prišla po krvavih dejanjih do veljave. Kakor še vidi, je žalostna usoda človeštva, da se napredek ne vrši v mirnem razvoju; oznanjajo ga pogosto divji pomladni viharji, redko plodonosni majev dež. Enostranski fanatizem novotarjev na eni strani, kratkovidna zadovoljnost srečnih posestnikov na drugi. In posledica? Divji boji, ki požoro mnogo dragocene dedščine iz preteklosti. Po revoluciji pa zmagala nova ideja. Zimski viharji oznanjujejo najlepši mesec.

V takih viharjih so se oznanjale »človeške pravice«, ki jih zdaj vsi s hvaležnostjo uživamo. Devetnajsto stoletje jih je v javnem življenju udeležilo. Če se ne motim, bo dvajseto stoletje oznanilo pravice narodom, morda tudi v nevihti in viharju.

II.

Potek vojske je v marsikakem črtu zanimiv. V začetku vojske se je zdelo, kakor da je vojska za nadvlado nekaterih velikih držav ali državnih skupin. Pa kmalu dalje vojska traja, tem določeneje stopajo interesi malih držav v ospredje, ne samo zato, ker jih naši sovražniki rinejo v ospredje, ampak tudi, ker svet ne verjame več v operacijo z žarečim železom — z mečem. Meč je storil, kar je mogel, gotovo. A da bi meč imel moč prinesiti nam

LISTEK.

42

Nevidni človek.

Angleški spisal H. G. Wells. — Prevel I. M. (Dalje.)

»Moramo ga ujeti,« je dejal Adye. »To je gotovo.«

»Ali kako?« je vzkliknil Kemp, ki so ga naenkrat prešinile številne misli. »Začetni moramo nemudoma; poslati vsakega moža na delo, ki ga le morete dobiti, preprečiti morate, da ne zapusti te kraje. Ako jo potegne, bo lahko hodil po deželi, kakor se mu bo zljubilo, pa ubijal. Sanjari o neki grozovladi! Grozovladi, vam povem. Zastraziti morate vlake, ceste, plovitev. Vojaštvo mora pomagati. Brzjaviti morate po pomoč. Edina stvar, ki ga utegne zadržati tukaj, je misel, da si zopet pridobi neke knjige z zapiski, ki so zanj dragocene. O tem vam hočem povedati več. Na vaši policijski postaji je neki človek — Marvel.«

»Vem,« je rekel Adye, »vem. Tiste knjige — da. Pa klatež —

»Trdi, da jih nima. On pa misli, da jih klatež ima. Dalje mu morate onemogočiti, ako jed in spanje. Dan in noč mora biti s okraj na nogah. Živež se mora zapreti

in zavarovati, ves živež, tako da bo prisiljen siloma si delati pot do njega. Hiše morajo biti vse močno zaprte. Nebo nam daj hladnih noči in dežja! Ves okraj mora iti na lov, vztrajen lov. Povem vam, Adye, ta človek je nevarnost, velika nevarnost — ako ga ne dobjemo v roke, me je strah zmisлити se na vse, kar se lahko zgodi.«

»Kaj moremo še ukreniti?« je vprašal Adye. »Nevtežoma moram doli na postajo in začeti celo stvar organizirati. Pa zakaj ne bi šli še vi z menoj? Res — zakaj neki ne? Pojdite, imeti moramo nekako vojno posvetovanje — dobiti Hoppsovo pomoč — pa železnice. Za Boga, stvar je nujna! Pojdite — in spotoma mi pripovedujte dalje. Kaj moramo še storiti? Napišite mi vse.«

V naslednjem hipu je Adye že korakal po stopnicah navzdol. Našla sta sprednja vrata odprta, stražnika pa zunaj strmeča v prazni zrak. »Ušel nam je, gospod,« je rekel eden njiju.

»Nevtežoma moramo na osrednjo postajo,« je rekel Adye. »Eden vaju naj hiti naprej ter nam pripelje kak voz nasproti — pa hitro! In kaj še, Kemp?«

»Pse,« je dejal Kemp. »Dobite psov. Oni ga sicer ne morejo videti, a ga zavo-hajo. Dobite psov.«

»Dobro,« je rekel Adye. »Sicer ni splošno znano, pa jetniški uradniki tam v

Halsteadu poznajo nekega moža, ki ima krvne pse. Pse. Kaj še?«

»Zapomnite si tudi,« je nadaljeval Kemp, »da se mu zavžita hrana vidi. Po jedi se mu zavžita hrana vidi, dokler se ne prebavi. Zbok tega se mora po jedi skrivati. Preiskati morate vztrajno vse. Vsako goščo, vsak miren kotiček. Pa odložite vse orožje — vsako orodje, ki bi lahko služilo kot orožje. Takih reči on ne more dolgo nositi. In poskrbiti je treba vse, kar more najti in s čimer more pobijati ljudi.«

»Tudi dobro,« je dejal Adye. »Dobili ga bomo!«

»In po cestah — —« je rekel Kemp in umolknil.

»No, kaj pa?« je vprašal Adye.

»Zdrobljeno steklo,« je rekel Kemp. »Je sicer okrutno, vem. A pomislite, kaj on vse lahko stori!«

Adye je ostro potegnil sapo med zobmi. »To ni strokovnjaško. Ne vem. Vseeno bom imel zdrobljeno steklo pripravljeno. Ako gre predaleč...«

XXVI.

Umor Mrs. Wicksteeda.

Kakor vse kaže, je nevidni človek ves divji pobegnil iz Kempove hiše. Nek majhen otrok, ki se je igral blizini ograjnih vrat Kempove hiše, je bil s tako silo vržen na stran, da si je zlomil nogo v gležnjih in za več ur omedlel. Nikdo ne ve, kam je šel, kaj je delal. Lahko pa si ga predstavljamo, kako je hitel v vročem junijskem dopoldnevu gor po griču in na odprto plan za Port Burdockom, ves divji in obupan ob svoji neznosni usodi, in naposled ves razgret in utrujen našel zavetje v goščavah pri Aintondeanu, da zopet sestavi svoje razbite naklepe proti človeštvu. Po svoje priliki je bilo to njegovo pribežališče, kajti tamkaj je bilo, kjer se je okrog dveh popoldne prav tragično zopet pojavil.

Vsakdo začuden ugiba, kakšno je moglo biti ta čas njegovo duševno razpoloženje in kakšne naklepe je koval. Ni dvoma, da ga je Kempovo izdajstvo nad vse razkačilo, in akoravno utegnemo razumeti nagibe, ki so vodili do te prevare, vseeno lahko pojмимо in morda celo malo sočustvujemo ujemu s togoto, ki jo je moralo izživati poizkušeno iznenadenje. Morebiti mu je zopet prišlo na spomin nekaj omamljivega začudenja ob njegovih doživljajih in izkušnjah v Orford Streetu, kajti očitno je računal na Kempovo sodelovanje pri svojih okrutnih sanjah, da bi teroriz-

mir, tega ne verjamemo več; nič več ne verjamemo, da bi mogel zmagovalec z melem, in naj bo njegova zmaga še tako popolna, narekovati po svoji volji mirovne pogoje, ki nam bodo jamčili za mir; ne verjamemo, da bi mogel z vojaškimi zavarovanji določiti meje sosednjih držav; nič več ne verjamemo, da bo tak mir trajen. Deželica Alzacija-Lorena nas uči drugače; skoraj pol stoletja je od leta 1871., a rana se še vedno gnoli!

Sedaj govori na severoameriškem predsedniškem stolu profesor, da mora vsak del mednarodnega miru v vsakem posameznem slučaju temeljiti na pravičnosti in profesor kot državni kancler nemške države govori za njim: »da more na obstoj upati le mir, ki v vseh svojih delih sloni na načelih pravičnosti.« Wilson zahteva, da se naj narodi in države ne porivajo iz ene državne oblasti v drugo, kakor kamenčki v igri, četudi v veliki igri ravnotežja veseli, ki je za vedno prišlo ob veljavo. Hertling odgovarja: »Tudi temu stavku lahko brezpogojno pritrdimo, zakaj ta stavek izraža obsodbo zdavnaj prešlih razmer in nazorov, obsoja politiko in vojsko zelenih miz, obsoja mešanje državne posesti in vladarjeve privatne lastnine — stvari, ki spadajo v davno minulo preteklost.« Tretja zahteva Wilsonova: »Vsako vprašanje o pripadnosti kakega ozemlja, ki se je v tej vojski pojavilo, se mora rešiti v korist prizadetega naroda, ne pa kot poravnava ali kompromis nasprotujočih si držav.« Kancler odgovarja: »Pritrditev tej zahtevi je izražena v prejšnji.«

Če pomislimo na barantanje, ki se je za cele narode vršilo na dunajskem kongresu (1815), bomo videli napredek, ki smo do njega vsaj v ideji prišli. Kaj je prvo? Življenje in hotenje narodov. Za človeški mi praviciami — »pravice narodov!« Pri tem pa ni razločka med velikimi in majhnimi narodi, ne tako, kakor pravijo »človeške pravice« v 1. členu: »Ljudje so po roistvu svobodni in enaki in tudi ostanejo; družabne razlike so utemeljene le v splošni koristi.« — Tisti, ki so se za vojsko že dolgo pripravljali, gotovo niso imeli namena, da bi mali narodi imeli od nje največ koristi. In vendar bo, kakor se vidi, tako prišlo. Pa tudi korist velikih je, kakor vse kaže, v tem, da male narode zadovolje, da v zunanjih in notranjih državnih zadevah predvsem postane in ostane merodajna korist prizadetega prebivalstva, ne pa zahteve nasprotujočih si držav.

Čudna usoda! S svojimi majhnimi narodi gredo ljudje jutraj na polje in delajo v potu svojega obraza v dnevni vročini. Ko pa se zvečer, je njegovo delo storjeno. In revčki opazijo čudež se, da je neki Višji vodil njihovo delo in da niso zidali — kakor so nameravali — svoje kočice, ampak da so opravljali službo podajača pri njegovi svetovni stavbi. Tako vidimo tudi v tej vojski vedno jasneje velikega Vzgojitelja človeštva; ni vodil samo Judov, tudi za svoje krščanske narode skrbi, saj so tudi ti njegovi otroci. Dinastije stopajo vedno bolj v ozadje; čimdalje traja vojska, tem bolj se vrši za zgodovino in pravico narodov.

(Dalje.)

Motu proprio sv. očela.

Rim, 10. maja. (K. u.) »Agenzia Stefani«: Papežev Motu proprio slove: Kmalu se bo končalo četrto leto, odkar smo prevzeli, kmalu potem, ko se je pričela evropska svetovna vojska, v strahu breme papeštva. Ves ta čas so se množile trajne strahote vojske, namesto da bi ponehale. Trpljenja našega očetovskega srca v očigled strašnega zla, ki se je pričelo, niso prenehala niti trenutek. Čutili nismo de-

ziral svet. Vsekakor je okrog poldneva izginil ljudem izpred oči in živa duša ne more povedati, kaj je delal nelsako do pol treh. To je bila morebiti sreča za človeštvo, zanj pa je bila usodepolna nedelavnost.

Med tem časom je bila vedno rastoča množica ljudi, ki se je strnila po okraju, jako marljiva. Zjutraj je bil nevidni človek zgolj legenda, neka grozota; popoldne pa je bil vsem, največ po Kempovi zaslugi izdane suhoparno vsebinske proklamacije, živ nasprotnik, ki ga je treba raniti, ujeti ali premagati, in cel okraj se je pričel organizirati z neizrekljivo naglico. Okrog dveh popoldne bi se bil še lahko umaknil iz okraja, če bi bil stopil na kak vlak, po dveh pa je to postalo nemogoče, ker je vsak potniški vlak na vseh progah na velikem četverokotniku med mesti Southampton, Winchester, Brighton in Hordham, vozil z zaklenjenimi vrati in je bil blazovni promet malone docela ustavljen. In velikim dvajset milj merečem krogu okoli mesta Burdocka so odrinili s puškami in pelci oboroženi mošje v skupinah po trije in štirje s psi, da preiščejo ceste in polje.

Stražniki na konjih so jezdili po deželnih cestah, se ustavljali v vsaki vasi in pozivali ljudstvo, da dobrozaklenejo hiše in se drže doma, če niso oboroženi; ob-

jansko v tragičnih posledicah dogodkov ne le boleti človeka sveta, tako da moremo reči s sv. Pavlom: »Quis infirmatur et ego non infirmamur? Quis scandalisatur et ego non uror?«, marveč nismo opustili istočasno ničesar, kar je bilo le mogoče storiti in smo tako ubogali, kar zahteva od nas naša apostolska dolžnost, kakor tudi krščanska karitas.

Naš položaj je zdaj popolnoma podoben položaju kralja Jozafata, ko je zaklinal v veliki stiski: »Gospod Bog naših očetov, ti si Bog nebes in Gospod vseh kraljevstev in vseh narodov. Sila in moč sta v tvojih rokah, nihče se ti ne more ustavljati. V naši stiski povzdignemo naš glas k tebi. Ti nas boš uslišal in nas rešil. O Bog, ti si naše zadnje pribežališče! Izročamo se zato božji roki, ki vodi srca ljudi in potek dogodkov. Le od njega pričakujemo konca strašne šibe. Povrnili bomo svoj mir razteptani zemlji in ponovili med ljudmi gospodstvo ljubezni in pravičnosti.«

Najprej in pred vsem pa moramo potolažiti jezo Boga, katerega je razžalila velika popačenost in toliko napak. Ponižna in goreča molitev bo učinkovala v teh okolnostih veliko, če se bo opravljala vstrajno in z zaupanjem, a sveta deritev maše še bolj učinkuje, da si naklonimo božjo milost, ker prinaša nebeškemu očetu tistemu kot žrtev, ki je žrtvoval samega sebe, da odreši vse in ki je živel le za to, da je nastopil za nas.

Cerkvi gre dobra pravica, da predpisuje vsem dušnim pastirjem, naj darujejo mašo v gotovih dneh za potrebnost krščanskega ljudstva. V teh posebnih dneh hoče Cerkev, mati usmiljenja, klicati božje usmiljenje za stiske svojih otrok. Kar je pa zdaj potrebnejšega, kakor da pričneta narodom zopet vladati mir in resnično bratstvo? Zelo važno se nam zdi zato, da naprosimo vse duhovnike, naj istočasno z nami praznujejo mašo na slovesen način. S tem Motu proprio zato ukazujemo, naj 29. junija, na praznik sv. Petra in Pavla, zaščitnikov krščanstva, vsi duhovniki darujejo mašo za narod in naj slave sv. žrtev z označenim namenom. Vsi duhovniki regularne in sekularnega klera naj znajo, da store nekaj, kar nam je zelo všeč, če ta dan pri darovanju sv. žrtve združijo svoje namene z našimi. Katoliško svečeništvo človeka sveta bo darovalo s papežem na vseh oltarjih človeka sveta v slogi žrtev sprave in ljubezni in bo delalo silo božjemu srcu. Okrepilo se bo s tem naše upanje, da vidim izpolnitev želje Davidove, ki je tudi želja in hrepenenje narodov: Iustitia et pax osculatae sunt.

Tržaško pismo.

Trst, 12. maja 1918.

Z izbruhom svetovne vojske so prenehala kot na ukaz vsa naša društva in organizacije z delovanjem. Meč jim je ranil življenjske korenine. Velika večina društvenih delavcev je morala v vojsko, kar jih je pa doma ostalo, se niso smeli ganiti. Stürgkhov absolutizem in vsemogočni vojaški komando sta visela nad društvi kot Damoklejev meč; ostala so društva le še na papirju. Nekdaj tako živahno društveno delovanje v Trstu je bilo popolnoma paralizirano — podobno je bilo puščavi ali drevju, kateremu je vihar oklestil vse zelenje in vejeve. Bilo je treba junaka, da zopet zbudi te naše napol mrtvece k življenju. In tega junaka nam je poslala lanska spomlad: 30. maj. Odkar je zaklinal dr. Kerk slovenskemu narodu: Otresite verige, osvobodite in osamosvojite se! Od takrat je začelo vsepovsod novo življenje. Društva se oživljajo in presnavljajo, delajo se novi načrti, polagajo temelji bodoči sreči svobodne domovine. Vse se

treh so po vseh ljudskih šolah ustavili pouk, in otroci so prepadeni in v gruči hiteli domov. Kempov oklic — ki ga je seve podpisal Adye — so razposlali med četrto in peto uro malone po celem okraju. Ta oklic je navajal na kratko pa jasno vse pogoje borbe, potrebo, da se onemogoči nevidnemu človeku priti do jedi in spanja, potrebo za neprestano čuječnost in točno pozornost za vsak pojav njegovega gibanja. In nastop gosposke je bil tako hiter in tako odločen, in tako točno in vsesplošna je bila vera v to čudno bitje, da je bila cela več sto štirinajških milj obsegajoča pokrajina v polnem obsednem stanju, predno se je znočilo. In tudi predno se je znočilo je izpreletela groza celo čuječo, vznemirjeno pokrajino, ko se je šepetaje od ust do ust pa brzo in gotovo raznesel po celi pokrajini glas o umoru Mrs. Wicksteada.

Ako je naša domneva, da je bilo pribežališče nevidnega človeka v Hintondeanski goščavi, prava, potem moramo soditi, da se je zarana popoldne zopet podal na pot, nedvomno s takim načrtom, ki je zanj potreboval orožje. Ne moremo sicer vedeti, kakšen je bil ta njegov načrt, pa dejstvo, da je imel v roki železni drog, predno se je srečal Wicksteada, je vsaj zame prevažno.

giblje kakor pridne mravlje, vse dela in snuje, vsakdo hoče biti pri zidanju Jugoslavije zraven, tako da človeka pogled po domovini kar razveseli. Med našimi tržaškimi društvi je bilo dramatično društvo eno prvih, ki se je začelo zopet gibati in delovati. S pomočjo g. režiserja M. Skrbinskega se je posrečilo prirediti nekoliko dobro uspešnih predstav, ki so bile večinoma razprodane. — Tri leta je trajal »post«, naše ljudstvo je hodilo v laške varijeteje in kinematografe, zato pa je napolnilo vsakokrat gledališče, ko se mu je zopet ponudila prilika slišati na odru slovensko govorico. Ne le želja po razvedrilu, ampak potreba po slovenski umetnosti je gnala narod v gledališče. To je tudi napotilo predsedstvo dramatičnega društva, da je začelo misliti na to, kako bi se zagotovil obstoj slovenskemu gledališču v Trstu. In to je bil tudi poglavitni namen občnemu zboru dramatičnega društva, ki se je vršil v soboto zvečer in dvorani Narodnega doma. Sklicanje tega občnega zbora je pa skoraj razočaralo. Dvakrat se ni mogel vršiti zaradi prepičle udeležbe, in tudi tretjič, v soboto, bi se bili lahko odzvali povabilu v obilnejšem številu oni krogi, katerim bi moral biti napredek tržaških Slovencev pri srcu. Na občnem zboru, ki ga je otvoril s pozdravom navzočim predsednik dr. I. Čok, je ta podal tudi kratko poročilo o delovanju društva v zadnjih štirih letih. Od 13 društvenih odbornikov sta razen predsednika samo še dva navzoča, vsi drugi so odšli v vojske. Odbornik Ciril Kraigher je padel pri Przemyslu. Ko je vojska izbruhnila, je prenehalo društveno delovanje. Takrat je bilo društveno finančno stanje jako žalostno, ker je bilo preko 22.000 K dolga. Ta dolg so pa plačali tržaški denarni zavodi. V sled raznih okoliščin društvo v vojnem času ni moglo delovati. Ko smo pa smeli nekoliko svobodneje dihati, so začeli nekateri igralci prirejati na svojo roko predstave pod imenom dramatičnega društva, česar pa predsedništvo ni moglo dovoliti. V tem času je prišel v Trst g. Skrbinšek. Zato se je dramatično društvo samo zopet zavzelo za stvar in z njegovo pomočjo začelo prirejati predstave, ki so imele take uspehe, da opravičuje nado, da dobimo prihodnjo sezono stalno slovensko gledališče. Še posebno pa utrjuje v tej nadi predsednikovo sporočilo, da g. Skrbinšek ostane v Trstu.

V odbor dramatičnega društva so bili izvoljeni: Predsednik: dr. I. M. Čok, odborniki: Vlad. Rybač, dr. L. Boštjančič, dr. Joža Lovrenčič, Janko Samec, Karl Mahkota, M. Skrbinšek, St. Detela, Fran Rus. Namestniki: A. Waschte, S. Martelanc, dr. L. Čermelj, I. Dolanc. Pregledovalca računov: I. Prunk, I. Pintar. — Občni zbor je pooblastil novi odbor, da poskrbi vse potrebno, da se zagotovijo prihodnja sezona. Odbor naj tudi razmisli o tem, kako priti do lastnega gledališča v Trstu. Ko je predsednik še omenil jubilej Narodnega divadla v Pragi, pri katerem bo on zastopal Dramatično društvo, je zaključil občni zbor. — Novi odbor naj takoj začne s pripravi, da se omogočijo redne predstave prihodnjo jesen. Čas je zelo ugoden, pogoji za razvoj so podani. In prvi vrsti pa je sedaj treba denarja. Že enkrat smo v »Slovenecu« predlagali, da naj se dramatično društvo obrne na slovensko tržaško javnost, ki naj zbere kapital, s katerim se obstoj gledališča zagotovi. Ob tej priliki ponavljamo ta predlog. Nad ugodnim uspehom ne dvomimo. Najnujnejše se nam potem zdi: ustanovitev dramatične šole. Naša umetnost mora iz diletantskih poveljev ven! Ko bo gledališču finančno zagotovljen obstoj in ko bo poskrbljeno za umetniški naraščaj, potem pridi na vrsto misel na lastno poslopje. Društveni odbor pa vodi pri vsem delovanju ena glavna misel: slovensko gledališče v Trstu postani šola, kjer se bo ljudstvo izobraževalo, dvigalo in нравno krepilo!

Knjiga o Jugoslaviji — brez Slovencev.

L. v. Südland je izdal knjigo »Die südslawische Frage und der Weltkrieg«. Delo je izšlo pri Manzu na Dunaju in stane 25 K 30 vin. Pisatelj je katoličan, jurist in poučen v narodnem gospodarstvu. Peča se tudi z antropologijo in s sociologijo; pozna jugoslovanske jezike in je politično še precej zmeren. Piše, da tvorijo jugoslovanske dežele najnevarnejšo točko v državi. Korist celotne države zahteva, da se reši tako, da se kolikor mogoče malo zmaja pravni red monarhije. Trializem odklanja. Združena Jugoslavija naj postane odvisna od obeh držav monarhije in bodi njuna skupna last tako, da se njena samouprava kolikor mogoče malo omejuje in naj se brez potrebe ne veže politični, kulturni in gospodarski njen razvoj. Značilno za pisateljev duh je, ker Slovencev niti ne omenja.

Südland si predstavlja rešitev jugoslovanskega vprašanja tako-le:

1. Združijo se Hrvatska, Slavonija, Dalmacija, Bosna in Hercegovina,

2. Tako združena ozemlja tvorijo skupno ozemlje Avstrije in Ogrske.

3. Cesar poviša kakega člana cesarske hiše v vojvodo Jugoslavije (Dux illustris totius regni Croatiae, Sclavoniae, Dalmatiae, Ramae et Culmae). Vojvoda imenuje odgovorno ministrstvo pod predsedstvom bana, kateremu naroči, naj izdela po dobljenih navodilih ustavo, ki naj se predloži vladama obeh držav, da jo rešita ustavno.

4. Jugoslavija dobi popolno samoupravo v vseh zadevah, izvemši skupnih reči.

5. Ministrska predsednika obeh držav imata nasproti ustavno sklenjenim postavam Jugoslavije veto pravico, katero morata uveljaviti tekom enega meseca. Ustava določa, kako naj se rešujejo taki spori.

6. Jugoslavija se udeležuje z delegati svojega parlamenta posvetov skupnih zadev in prispeva primerno k skupnim izdatkom.

7. Jugoslavija se pritegne v skupno carinsko ozemlje in z lastnimi organi pobira in upravlja carino.

8. Politično naj vodijo Jugoslavijo Hrvati.

9. Ogrska dobi s priklopitvijo Rekv dohod k morju.

Südlandova Jugoslavija brez Slovencev, katerih Südland ne pozna, bi obsegala 106.000 štirinajških kilometrov s približno 5½ milijona prebivalci, in sicer 3½ milijona Hrvatov, približno 1½ Srbov in približno (po Südlandovi cenitvi) pol milijona Nemcev, Mažarov, Italijanov in drugih Slovanov.

Ogrski državni zbor.

V poslanski zbornici

je izjavil 11. t. m. ogrski ministrski predsednik dr. Wekerle, da vzdržuje vlada v celoti program, katerega je razvijal v sept. 31. januarja. (Ironični medklci na najskrajnejši levi.) Vlada bo nadaljevala svoje socialno politično delo na vseh poljih gospodarskega življenja, posebno bo gledala na to, da se popolnoma spopolni ogrska narodna država; zato se drži nespremenjeno organizacije samostojne ogrske armade. (Živahno pritrdjevanje.) Vlada namerava rešiti vprašanje o volilni preosnovi brez omejitve temeljnih načel razširjenja pred vsem potom sporazuma in upa, da ne bo potreboval kraljevega pooblastila, da sme razpustiti zbornico. Preosnova bo imela značaj splošne enake volilne pravice.

Grof Štefan Tisza je pozdravljajl novo vlado in rekel, da so difference med njo in delovno stranko malenkostne, a da le še njegovo stranko zelo skrbi volilna preosnova.

Mihael Karolyi je napovedal Wekerlov vlad v imenu najskrajnejše leve odločen boj, ker se je oddaljila daleč od predloge o volilni preosnovi.

Bizony je odrekel vladi vsako pravico do obstoja, ker nima večine.

V zbornici magnatov

je razvijal Wekerle svoj program. Grof Mailath je pozdravljajl z zadovoljstvom Wekerlov program.

Grof Anton Sigray je hujskal proti Hrvatim, »ker se agitira za trialistično rešitev jugoslovanskega vprašanja.«

Grof Julij Erdödy je želel ukrepe proti razširjevanju boljševizma po vojnih ujetnikih.

Sestanek dveh cesarjev v nemškem glavnem stanu.

Dunaj, 11. maja. (K. u.) Cesar Karel je odpotoval nocoj ob 10. uri v nemški veliki glavni stan. Cesarja spremljajo med drugim tudi prvi najvišji dvorni mojster grof Hunyadi de Kethely, zunanji minister grof Burian in načelnik generalnega štaba generalni polkovnik baron pl. Arz.

Berlin, 11. maja. (K. u.) Avstrijski-ogrski veleposlanik princ Hohenlohe je odpotoval v veliki glavni stan, da bo navzoč jutri pri sestanku cesarjev Karla in Viljema; pri sestanku bosta tudi kancler grof Hertling in državni tajnik dr. pl. Kühlmann.

Boji z Italijani.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 11. maja. Na italijanski fronti so delovali včeraj zopet živahno poizvedovalci in letalci.

Dunaj, 12. maja. Uradno: Sovražnik je napadel predvčeraj v ozemlju Pasubio naše varnostne čete. Posrečilo se mu je, da je vdrl v našo postojanko na Monte Cornu. S protisunkom, katerega smo podvzeli včeraj, smo vrgli Italijane zopet iz nje. V ostalih ozemljih bojne črte v gorah smo odbili italijanske poizvedovalne oddelke.

Vojni pilot nadporočnik Linke-Crawford je sestrelil dne 11. t. m. dve angleški letali in si priboril svoji 29. in 30. zračni zmagi.

Italijansko poročilo.

Rim, 11. maja. Uradno: Naši naskakovalni in pehotni oddelki so iztrgali ponoči od 9. na 10. majnika z živahnim krepko izvedenim bojem sovražniku strmi in dobro utrjeni vrh Monte Corno; zaplenili so poleg 100 ujetnikov, 2 topov in 4 strojnice tudi veliko vojnega blaga. V kotlini Laghi, v dolini Frenzela in v dolini Ornio so se zgodili podobni pripetljaji povodom nastopov patrulj, s katerimi smo ujeli nekaj ujetnikov.

Zračni boji na jugozahodnem bojišču.

Dunaj, 12. maja. Vojni tiskovni stan: Nasproti vsem fantastičnim številkam italijanskih poročil se približe, da smo izgubili od 1. do 8. majnika 11 lastnih letal, a sovražnik je izgubil v tem času 17 letal in 4 zrakoplove.

Bitka na zahodu.

Nemško uradno poročilo.

Berlin, 11. maja. S topovi so delovali na Kemmela od časa do časa živahno. Podvzeli smo uspešno manjša podjetja. Odbili smo severno od Kemmela in pri Locri francoske delne napade. Na bojišču ob Sommi so se razvili večkrat živahni infanterijski boji. Angleški polki so napadli po večurnem obstreljevanju naše črte v gozdu Avelui, toda brez uspeha; njih napadalni valovi so imeli v našem ognju najtežje izgube. Ravno tako so se izjalovili sovražni nočni napadi na Hangard. Francoz se je ustalil na zahodnem bregu Avre v parku Grivesnes; sicer je njegov napad potem krvavo omagal.

Poizvedovalni boji so se bojevali ob prekopu Oise-Aisne, v Champagni in severovzhodno od Pont à Moussona. Odbili smo sunek v gozdu Apremont nekega francoskega bataljona, ojačenega od pionirjev in metalcev min. Z močnimi streli min smo zadali Američanom severozahodno od Apremonta in severno od Parroya težke zgube.

Berlin, 11. maja. Zvečer. Uradno: Na južnem bregu Lyse in na zahodnem bregu Avre so se bojevali pehotni boji. Sicer nič važnega.

Berlin, 12. maja. Uradno: Na bojiščih so se omejevali boji na krajne nastope. Sovražnik je napadel s silno topniško pravico severno od Kemmela in na južnem bregu Lyse. Na več mestih je izpadel na močne poizvedbe. Sovražni napad severno od Kemmela smo zrušili v boju moža z možem in ga izjalovili v naših črtah, sicer so popadale njegove naskakovalne čete že v našem ognju.

Silni boji so se razvili iz lastnega sunka na zahodnem bregu Avre jugozahodno od Maillyje, v katerih smo ujeli nad 30 ujetnikov.

Med Avro in Oiso so se bili večkrat poizvedovalni boji.

Na ostali bojni črti se ni zgodilo nič važnega.

V zadnjih dveh dneh smo tekom bojev sestrelili 19 sovražnih letal, 12 od njih jih je sestrelila preganjalna skupina, katero je vodil do zdaj ritmojster baron pl. Richthofen. Poročnik Loewenhardt je pri bil svoji 20. in 21. zračni zmagi.

× × ×

Ameriške milijonske armade.

London, 11. maja. »Morning post« poroča iz Newyorka: Bakerjevo sporočilo, da stoji v Franciji že pol milijona Američanov, je zelo vplivalo, posebno ker ameriško časopisje ni bilo zadovoljno z napori Združenih držav. Baker je povedal zdaj, da bo stalo še pred koncem leta 1918 okroglo poldrug milijona Američanov na zahodni fronti, če jih bodo mogli prepečljati, in da postavi lahko Amerika 10 milijonov mož, če bo potrebno. Na to grožnjo je naletela zdaj Nemčija na svoji poti. Nemška moška moč ravno tako peša, kakor vsa moč cele entente, a moč entente ne preneha ojačujejo ojačbe iz Amerike. Nemčija misli, da se nevojaška država, kakršna je Amerika, ne more razviti v nekaterih mesecih v vojaško moč in da ni mogoče fizično poslati milijon mož čez ocean in jih tam redno prehranjevati, a uresničilo se je, kar se je zdelo nemogoče. Amerika se je spremenila dejansko v vojaško velesilo; podmorski čolni po Bakerjevi sodbi ne bodo ovirali posebno transporta čet in zalog.

Z Balkana.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 12. maja. V Albaniji so se bojevali mestoma živahnejši boji.

NEMSKO POROČILO.

Berlin, 11. maja. Severno od Makova so udrle nemške naskakovalne čete v francoske jarke in privedle ujetnikov.

Politične novice.

+ Žolger in Clam Martinic pri cesarju. Cesar je v soboto v posebni avdijenci rešil bivšega ministrskega predsednika, naškega generalnega guvernerja grofa am Martinica in bivšega ministra dr. vana viteza Žolgerja.

+ Volkstag v Mariboru, ki se je vršil včeraj, je potekel, kakor poročajo »Grazer Montags-Zeitung«, mirno. Navzočih je bilo baje več tisoč ljudi. Shod se je vršil na glavnem trgu pod milim nebom, za kar imajo Nemci posebne predprave, kajti vlada Slovencev shode pod milim nebom prepoveduje. Shod je otvoril predsednik nemškega Volksrata za Spodnje Štajersko dr. Ambrožič iz Celja, pozdravil ga je pa mariborski župan dr. Schmiderer. Govorila sta mariborski odvetnik dr. Mravljak in profesor dr. Evgen Meyer. Oba sta napadala jugoslovansko gibanje, obsojala ministrskega predsednika dr. Seidlerja in nemške poslance. Navzoči so seveda burno pritjevali. Po zborovanju so zapeli nezogibno »Die Wacht am Rhein« in nato priredili demonstracijski pohod po mestu. Na čelu spreveda je šel župan, pripravljali odbor za shod in druge osebnosti.

+ Češki svaz in rojstni dan cesarice Cite. Kakor poroča »Venkov«, je vzbudilo na Dunaju veliko pozornost dejstvo, da se je Češki svaz po predsedniku Fr. Stančku udeležil oficijelno božje službe, v cerkvi sv. Štefana na Dunaju o priliki rojstnega dneva cesarice Cite.

+ Berlinski politiki o sestanku dveh cesarjev. Iz Berlina: Berlinski politični krogi izjavljajo: Z zadoščanjem se pozdravlja potovanje cesarja Karla v nemški glavni stan, ker je bila ta pot že dolgo v načrtu. Dogodki zadnjih tednov bodo nudili dovolj gradiva razgovoru obeh vladarjev, v katerem se bosta temeljito posvetovala o vseh vprašanjih, ki so v zvezi z že sklenjenimi mirovnimi pogodbami, a tudi z bodočim mirom. Za bodočnost gre predvsem za to, da bodo izvajali posledice iz dogodkov zadnjih tednov. Vladarja se bosta pečala tudi s poljskim vprašanjem in na koncu koncev z gospodarskimi razmerami obeh držav. V Nemčiji pričakujejo, da bo poglabil sestanek obeh cesarjev zvezno razmerje na vseh poljih in da se bodo odstranila vsa nesporazumljenja. Ravno v sedanjem trenutku, ko sta osrednji velesili pred silnimi odločilnimi dogodki, ki bodo vplivali na bodočnost, je neobhodno potrebno, da se utrdi razmerje med zavezniki.

+ Okrožja na Češkem. Načelnik nemškega »volksrata« za Češko dr. Titta, dalje plzenski in budjejeviški župan so prišli 11. t. m. dopoldne k Seidlerju, pri katerem je bil tudi notranji minister grof Toggenburg, da se posvetojejo, kako razdeliti mešani okrožji Budjevice in Plzen. Z Dunaja se poroča, da bodo izdelali odredbo o okrožjih na Češkem še pred Binkošti.

+ Zveze čeških okrajev in mest proti razdelitvi v okrožja. 11. t. m. se je vršila skupna seja zvez čeških okrajev in mest pod predsedstvom C. Papouška, v kateri so soglasno sprejeli obširno utemeljeno resolucijo proti razdelitvi Češke v okrožja iz kompetenčnih in stvarnih razlogov. Ravno tako so v naprej odklonili morebitno ustanovitve okrožnih zastopstev, ker je za tako reformo poklican edino češki deželni zbor.

+ Češka okrožja. Grof Toggenburg se je posvetoval minuli teden več časa s češkim namestnikom grofom Coudenhovom o ustanovitvi okrožnih glavarstev.

+ Burian povišan v grofoviški stan. Cesar je izrazil zunanemu ministru Burianu povodom rumunskega miru najtoplejšo zahvalo in ga je povišal v grofški grofoviški stan. Generalnega pobočnika generalnega majorja Zeidlerja-Daublebskega je povišal cesar v tajnega svetovalca.

+ Velenecesar nezačuden v Burianom. Ker se je zavzel Burian za splošen mir v svojem budimpeštanskem govoru, si je nakopal sovraštvo Velenemcev. Berlinska »Tägliche Rundschau« mu že napoveduje boj na nož, češ da Burianova mirovna ofenziva podpihuje prijatelje miru v Nemčiji za ofenzivo, s katero hočejo doseči mir in privezati vladu na mirovno julijsko resolucijo proti vrhovnemu vojnemu vodstvu.

+ Parlamentarni položaj. Iz dunajskih listov: Pogajanja nemških strank s Poljaki o delovni večini so se prekinila, ker so zapustili v soboto vodilni poslanci obeh skupin večinoma Dunaj. Nemški poslanski krogi pričakujejo ugodnih uspehov. Zanašajo se na vladarja, ki je zaslišal v zadnjih dneh voditelje raznih strank v avdijenci; med njimi nemška poslanca Waldnerja in Urbana in češka člana gosposke zbornice, bivša ministra Trnko in Začka.

+ Nemške občine na Češkem v preiskavi. »Deutsche Volkszeitung« v Liberu poroča, da so politične oblasti proti večjemu številu nemških občin in korporacij na severnem Češkem, ki so sklenile naj se severna Češka radi prehrane priključi Nemčiji, uvedle postopanje.

+ Zakonski načrt o ureditvi dela na domu je predložilo zbornici ministrstvo za socialno skrbstvo. Načrt obsega nadzorstvo in varstvo domačega dela ozir. delavstva, kakor tudi določbe glede ureditve delavskih mezd.

+ Lekcija napadalca na Čehe v dunajski rotovski kleti. »Militärische Rundschau« se norčuje iz tinaških devčev

»Wacht am Rhein« v dunajski rotovski kleti, kjer so napadli češke poslance. Piše med drugim: Izražanje nemškega mišljenja ravno v rotovski kleti in prepevanje »Wacht am Rhein« med dvema četinkami »Markersdorferja« v času, ko leže boljši Nemci, kakor ti pevci, deloma v strelskih jarkih ali pa stradajo v severni Češki in v Tirolski, pač predstavlja »farco«, ki ne odgovarja dostojnosti nemškega ljudstva v težkih dneh. Več discipline bi se bolj podalo Bahovim Tevtonom, ki imajo zdaj časa in denarja napijati si srčnosti v rotovski kleti.

+ Hrvatski sabor se je zopet sešel v petek 10. t. m. Na dnevnem redu je razprava o indenniteti. Ker je pa bila že ura 12, zato se o nji ni razpravljalo, ampak je prešel sabor na interpelacije. Dr. Prebeg interpelira vladu, naj z ozirom na strašno draginjo zviša deželnim uradnikom plače. Dr. Živko Petričić govori o represalijah proti Slovanom v monarhiji in napada Mažare in hrvatsko-srbsko koalicijo in zahteva, naj se odpravijo nevzdržljive razmere pri cenzuri, ki tlačijo vsako svobodo časopisja.

+ Saborske volitve na Hrvatskem. V okraju Dečnice kandidira Starčevićeva stranka prava tamošnjega sodnika dr. Ivo Krnica proti kandidatu koalicije Gjuro Gašparcu, v Novem pa tamošnjega zdravnika dr. I. Sobola proti kandidatu koalicije dr. Milutinu Mažuraniću.

+ Dr. Soukup v Zagrebu. Pretekli četrtak je bil v Zagrebu češki socialist in državni poslanec dr. Soukup, ki je konferiral z nekaterimi socialisti in dalmatinskimi politiki.

+ Tajne sile na Ogrskem. Poslanec Urmanczy je interpeliral 11. t. m. nujno ministrskega predsednika s pritožbo, da je neki uradnik nemške poizvedovalne službe v Budimpešti, major Constens, poskušal podkupiti tajnika grofa Mihaela Karolyja s 50.000 kronami zato, da mu dobi iz posesti grofa Mihaela Karolyja pisma, ki bi onemogočila grofa kot politika. Z majorjem sta se pogajala slikar Vadasz in časnikar Kerij. Dr. Wekerle je izjavil, da seveda ničesar ne ve o tem, kar je vprašal interpellant. Prvič sliši opis podobnega detektivnemu romanu. To mu je znano, da vzdržujejo druge države kakor v inozemstvu, tudi pri nas poročevalsko službo. Majorja, o katerem se govori, sploh ne pozna, to pa ve, da ni činitelj nemškega konzulata v Budimpešti in da ni v nobeni zvezi z našimi državnimi oblastmi in s političnimi činitelji. Pripoznavajo, da se hujska v gotovih smereh, a prosijo, naj bodo vsi prepričani, da niso organi vlade v nobeni zvezi s takimi dogodki. Če se tukaj na nedovoljen način hujska pod naslovom poročevalske službe, bo ukrenil potrebne ukrepe, da se zabranijo in kaznujejo taki nastopi.

+ Pruska volilna preosnova. »Germania« poroča, da bodo volili jeseni najbrže novi pruski deželni zbor, ker ni misliti, da bo sprejeta volilna preosnova.

+ Amerika poslala v Francijo več vojakov, kolikor jih je obljubila. Vojni tajnik Baker je izjavil: V kongresu sem v januarju napovedal, da bomo poslali v prvi polovici leta 1918 v Francijo 500.000 mož. Dozdaj smo že poslali večje število vojakov, kot smo obljubili.

+ Program ukrajinske vlade. Začasni ministrski predsednik Lizogub je izjavil sotrudniku »Golosa Kijeva«: Vlada zasleduje glavni program, da obnovi v deželi zasebno lastnino, red in mir. Vlada se smatra začasno, ki stremi le za pomirjenjem dežele in uveljavitvi zasebne lastnine. Ko se izvedejo volitve, bodo odločali o bodočnosti dežele zastopniki ljudstva. Ukrajina ostane samostojna. Z ozirom na razmerje z Veliko Rusijo je izjavil: Z Rusijo se nahajamo v vojnem stanju. V Kijev je prišla ruska mirovna delegacija s katero se bomo pogajali o miru. Državni jezik ostane ukrajinski. Narodno manjšinsko ministrstvo razpuste. O volilni pravici se posvetojejo zdaj. Preosnovali bodo mestno in zasebno samoupravo. Na deželi je z malimi izjemami mirno. Okrajnim glavarjem je naročeno, naj nastopajo ob resnih nemirih z vojaško silo. Pred vsem moramo izdelati novo volilno pravo.

+ Aretacije članov bivše ukrajinske rade. Iz Kijeva: Hetman Skoropadski je zapovedal, naj zapro bivšega predsednika rade Hruševskega in druge člane rade. Člani rade, ki so odstopili, so pa sklenili v tajni seji nahujskati ljudske množice proti Skoropadskemu.

+ Volitve na Danskem. Pri volitvah 11. t. m. v »landsting« so izvolili 19 levicarjev, 14 socialnih demokratov, 10 radikalcev in 10 konservativcev.

+ Aretacije ruskih velikih knezov in velikih kneginj. »Frankfurter Zeitung« poroča s Krima: V nekem gradu pri tatarski vasi Alupka so ujeli velikega kneza Petra Nikolajeviča, njegovega brata Nikolaja Nikolajeviča, kneza Dolgorokega in velikega kneza Aleksandra Nikolajeviča. Veliki knez Nikolaj je odklonil vse posete in izjavil, da noče in ne more kot zasebnik nič povedati in nobenega videti. Iz Moskve poročajo, da so zaprli na novelke vlade 7.

majnika veliko kneginjo Elizabeto Teodorovno, prednico nekega samostana v Moskvi, vdovo velikega kneza Sergeja Aleksandroviča.

+ Pomnožitev turske mornarice in sporazum. Iz Pariza: Sporazum se boji, da bi se ne pomnožila turska vojna mornarica z rumunsko črnomoško vojno mornarico s petimi oklopnicami, 20 torpednimi rušilci in z 10. podmorskimi čolni. Zahtevajo, naj stražijo Dardanele in okrepe vojno mornarico na Egejskem morju.

+ Monarhisti na Portugalskem se gibljejo. Iz Madrida: Za predsednika portugalske republike so izvolili 9. t. m. Sidorija Palsa. Pri volitvah so premagali konservativci, predvsem monarhisti, radikalci in republikanci.

+ Angleški generalni major Maurice, ki je kritikoval Lloyda Georga, je vpo-

kojen.

+ Finski deželni zbor. »Berlingske Tidende« poroča s Helsingforsa: Finski deželni zbor se sestane najbrže dne 15. majnika. Od prejšnjih 70 socialnih demokratičnih poslancev jih je že 15, druge so zaprli ali so pa zbežali.

+ Mirovna ponudba Nemčije Wilsonu. »Daily Mail« poroča iz Švice: Profesor Quidde je obiskal po naročilu nemškega kancelarja pred približno tremi tedni v Genfu Wilsonovega prijatelja profesorja Herona. Profesor Quidde je v tesni zvezi s Hertlingom in je stavil Heronu sledečo ponudbo: Hertling zagotavlja, da se bo polastila mirovna stranka v nemškem državnem zboru moči in izraža željo, naj se pripravi Wilson na to, da porabi ugodne prilike za sklepanje mira. Izjavlja: 1. Nemčija je pripravljena, da pred vsem dovoli Alzaciji Loreni samoupravo, če jo ne bodo imenovali v mirovnih pogajanjih. 2. Če se ne bo omenjala na posvetu mirovna pogodba, sklenjena v Brestu-Litovskem, je pripravljena Nemčija odnehati tudi v tem vprašanju. 3. Nobene gospodarske vojske po vojski. 4. Povračilo nemških kolonij. »Daily Mail« poroča, da je vprašal Heron ogorčeno, kako more zahtevati Quidde od njega, da bi predložil ameriškem ljudstvu tak svetohlinski in goljufivi predlog; taki predlogi bi le okrepili trdno odločnost Američanov, da se vojskujejo do končne zmage. Quidde je nato odšel. »Nd. Allg. Zeitung« izjavlja, da kancelar in zunanji urad nista pooblastila profesorja Quiddeja, naj stavi Američanu Heronu kakšenkoli predlog. — Registriramo kot kronisti.

+ Umrli je hrvatski deželni in ogrski državni poslanec Krajnović v starosti 57 let. Bil je pristaša hrvatsko-srbske koalicije.

+ Dvoboj v armadi zopet dovoljen? »Pester Lloyd« poroča, da bo dvoboj v armadi zopet dovoljen in sicer na ta način, da bo častni sod odločeval, ali naj se dvoboj vrši ali ne.

+ Ženske demonstracije v Pragi. Te dni je nekaj stotin žensk demonstriralo pred hišo Koldonskega v Pragi; 9 demonstrantkin so zaprli. Naslednji dan je šlo nad 100 žensk zahtevati, naj aretiranke izpuste; deputacijo 4 žensk, ki je prišla s to zahtevo na predsedstvo policijskega ravateljstva, so vsled nekaterih izrazov takoj zaprli za štiri dni.

+ Bavarski kralj odpotoval v veliki glavni stan: Uradno: Bavarski kralj Ludvik je odpotoval 12. t. m. zvečer v veliki glavni stan in na fronto. Spremlja ga državni minister kraljevske hiše in zunanji reči pl. Dandl.

+ Pripravljenost Anglije za mir. Bivši ruski vojaški ataše v Berlinu pl. Bock je izjavil: Uradno mi je znano, da je namerala Anglija v času od marca do oktobra 1917 skleniti mir, a ga je zabra-tila Amerika, ki se je bala, da ne izgubi denarja, katerega je posodila sporazumu.

+ Mirovni pokret v Italiji. »Secolo« poroča, da narašča v provinci Romagna mirovni pokret. V Cesini in v okolici so zaprli 30 oseb, ki so širile po kmetih vest, da bodo sklenili mir 24. majnika. Na dan obletnice vojne napovedi Avstro-Ogrski. Da navduše narod za vojsko, prirede 24. majnika velike slavnosti.

+ Francoski socialisti o pismu cesarja Karla. »Humanite« piše: »Ni nam znana vsebina predlogov, katere je predlagala Avstrija, a vemo, česa niso obsegali. Ponujali nam niso mostišče na desnem bregu Rene in aretacije cesarja Karla. Gospod Clemenceau seveda ni nasedel taki ponudbi. Nič ne znači razmer v Franciji tako, kakor okolnost, da so popolnoma izločili javno mnenje, ko so reševali tako zamotani diplomatski pripetljaji.

Dnevne novice.

— Cesar in cesarica v Budimpešti. »Magyar Tudonto« poroča, da bosta obiskala cesar Karel in cesarica Cita 26. t. m. v Budimpešti prvič kraljevsko opero v kateri priredi pod geslom »Godba heroičnih časov« slavnostni večer.

— Novo mašo bo pel v Studenem dne 26. majnika g. br. Ciril Lekšan, bogoslovec III. letnika iz nemškega viteškega reda. Zadnja je bila leta 1817; novomašnik je bil tudi iz Bukovine. Posvečen je bil 12.

maja v Briksenu na Tirolskem. Govoril mu bo g. p. Valerijan Učak, prodekan v Podzemlju.

— **Razmere v Idriji.** Pišejo nam: Po dolgem času so šli idrijski delavci na praznik zopet na delo. Delavstvo ni zadovoljno s to odredbo. Še tistih malo dnevov, ko bi imeli imeti prosto, še te jim vzamejo. Pa čudno je še to, ko so drugi praznovali cesaričin rojstni dan s slavnostnimi mašami in so bili prosti dela, je moralo iti ravno naše delavstvo na delo. Ne vemo, kako se to vjema s patriotizmom g. dvor. svetnika in nadporočnika Forsterja. Med delavstvom se irdovratno širi vest, da bodo morali tudi vse nedelje delati. Koliko je resnice na tem, ne vemo, a navadno se take govorice vedno uresničijo. Zavest, da se mora le z združenimi močmi doseči uspehe, je prodira tudi vrste najtrdovratnejših. Gotovo je, da bodo odklonili tudi nedeljsko delo, če se uvede, kajti že tako izjemane moči se morajo vendar tudi nadomestiti. Mnogo se govori tudi o gospodarstvu v apovizaciji. Lepe reči se slišijo in zadnji čas je, da napravi g. general, ki mu je poverjeno nadzorstvo rudnika, red.

— **Svetinjo za civilne zasluge** je ustanovil cesar. Odlikovani bodo s to svetinjo tisti civilni funkcionarji in činitelji, katerim hoče cesar vidno izraziti svoje priznanje ali zadovoljnost.

— **Notarska vest.** Pravosodni minister je notarja dr. Franceta Horvata predstavil iz Brezice v Kamnik.

— **Ljudskošolske vesti.** Danijela Kalis je imenovana začasno učiteljico na dekliški 8razrednici, Marija Matkovič pa začasno učiteljico na mestni deški štirirazrednici v Ljubljani. Za suplentinjo na ljudski šoli v Loškem potoku je imenovana Pavla Pirker. Namesto k vojakom vpoklicanega nadučitelja Jožefa Bernota je poverjeno začasno vodstvo ljudske šole v Velikem Podlogu učiteljici Ani Jakovi.

— **Odlikovanja.** Duhovski zaslužni križec 2. vrste na belorodnem traku z meči je dobil vojni kurat div. san. kolone Kristof Kobal. — Najvišje pohvalno priznanje z meči je dobil poročnik 58. pp. Josip Grusovin. — Najvišje pohvalno priznanje je dobil višji vojni kurat Hubert Rant. — Zlat zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je dobil poročnik 26. črnovoj. okraj. pov. Franc Brglez, pri železn. postajnem pov. v Vladimiru Volinskem. — Železni zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje je dobil pešec 87. pp. Martin Resnik.

— **Grof Czernin prodaja posestva.** »Našinec« poroča: Grof Czernin je prodal posestvo Vinoč moravski agrarni in industrijski banki za 3 milijone kron.

— **Čevlji srednjemu stanu.** Na Nižjem Avstrijskem bodo prodali 30.000 parov čevljev, ki so namenjeni srednjemu stanu. 50 do 90 kron bo veljal par. Do konca leta bodo izdelali do 200.000 parov čevljev namenjenih srednjemu stanu. Če bodo ti čevlji prišli tudi v naše kraje, ne vemo.

— **Delavska stavka v Gradcu in okolici.** Prejšnji terek so pričeli stavkati delavci večine kovinskih obratov v Gradcu in okolici — okoli 10.000 —, katerim so se pridružili tudi rudarji v Voitsbergu in Köflachu, približno 2000. Stavko so povzročile slabe prehranjevalne razmere, slabe nade za mir, odgoditev parlamenta, nadalje dejstvo, da se še ni odpravila militarizacija obratov, kar je svoječasno obljubil domobranski minister. Te pritožbe je 9. t. m. sporočila posebna deputacija, ki so jo vodili poslanci Pongratz, Resel in Seitz, ministrskemu predsedniku dr. Seidlerju, ki je obljubil, da bo po možnosti, v kolikor dopuščajo razmere, izpolnil zahteve in želje delavstva. Posebno je ministrski predsednik poudarjal, da stavkajoči, če prično zopet delati v ponedeljek (danes), ne bodo imeli nikakih posledic. Na podlagi tega obljuba so zaupniki v soboto stavkujočim priporočali, naj v ponedeljek zopet prično z delom. Stavkujoči so bili, s tem zadovoljni, izvemši delavcev graške tvornice za železniške voze, ki so v soboto to odklonili. V nedeljo so imeli fi delavci ponovno zborovanje, na katerem so s primernim glasovanjem z dvotretjinsko večino sklenili, da prično danes delati. Do izgredov ni prišlo.

— **Prijateljski sestanek slov. katoliških akademikov na Dunaju.** V proslavo spomina padlih tovarišev, v pozdrav novodošlih, ki so se vrnili po dolgem času v društveni dom, je priredila »Danica« na Vnebohod skupen izlet in prijateljski sestanek v družbi odličnih gostov. V živahnem razgovorju se je razpravljalo o važnih, sodobnih kulturnih vprašanjih. Sestanek je brzojavno pozdravil s prisrčnimi besedami prevzvišeni ljubljanski vladika. Udeleženci so poslali svojemu plemenitemu zaščitniku izraze neomajne vdanosti. — V jasno načrtanem programu za bodoče delo, v znamenju mladeniške odločnosti in navdušenosti, v prisrčnem prijateljskem razgovoru so se našli tovariši po težkih dneh kot zvesti bratje pod starim Danicinim praporom.

— **Članje dijet nemških državnih poslancev.** Nemški zvezni svet je sklenil

zvišati dijele nemških državnih poslancev od 3000 na 5000 mark.

— **Umrli** je na Dunaju bivši dalmatinski namestnik, general baron pl. David v 81. letu.

— **Smrtna kosa.** Dne 3. maja t. l. je umrla v Ponikvi ob južni žel. gospa Marija Zidanšek, p. d. Knezova, v 76. letu. Rajnika je bila vzorna mati, vrla gospodinja in velika dobrotnica revežem in sirotam. Daleč okrog ni berača, ki bi ne poznal predobro Knezove matere. Blag ji spomin!

— **Novi poštni uradi.** V vzhodni Galiciji poslujejo zopet poštni uradi: Brody 1, Jwaneczany, Horodenka, Kozaczowka, Maksymowka in Ostapie za pisemsko-poštni promet, Chodaczow Wielki za promet z vrednostnimi pismi, Czernelica za denarni promet, Nizborg Nowy za poštonakaznični promet, Tyszkowce pri Horodenki za pisemsko pošto, denarni promet, za promet z vrednostnimi pismi in za omejeni promet z zavetki in Zbaraz za navadni pisemsko-poštni promet.

— **Kdo izmed vračajočih se vjetnikov** bi mogel dati pojasnila o mojem soprogu Danilu Čebular, koji je služil pri 47. pešp., 3. stotnija ter bil 8. septembra 1914 pri Grodku ranjen in vjet ter se nahajal v začetku v Ver. Evac. Spital 32 v Nižjem Novgorodu. Kdor bi kaj vedel, naj blagovolji sporočiti njegovi soprogi Vandi Čebular, Celje, Dolgo polje 1a. Stroški se povrnejo.

— **Ačko se ni obesil.** »Straža« piše: Nekateri listi so poročali, da se je štajercijanski župan Ačko iz občine Osel na Pohorju obesil. Te vesti so bile netočne, kajti Ačko se je prišel te dni sam javit k okrožni sodnji v Maribor. Zadeva o napadu na Kahlerjevo rekvizijsko komisijo postaja vsak dan bolj jasna. Slišijo se glasovi, da Ačko baje ni organiziral napada na spečo komisijo, temveč je hotel samo spraviti vsiljivega mladega gosta iz sobe svoje hčerke. Pri tem je potem prišlo do pretepa, ki pa ni bil tako hud, kakor so ga razupili nemški listi. Vsekako pa bo preiskava prinesla več jasnosti v to zadevo. Dvoje pa moramo pibiti: Ačko ni naš pristaš, temveč je odkrit štajercijanec. »Štajerc« nima toliko korajže, da bi ga priznal za svojega in bi ga branil.

Ljubljanske novice.

lj **Konstituenta S. L. S. v Ljubljani** za kolodvorski okraj. Somišljenike S. L. S. v Ljubljani opozarjamo, da bo danes ob 8. uri zvečer v Katoliški tiskarni, III. nadstr. ustanovni sestanek strankine organizacije v kolodvorskem okraju. Kdor ni dobil vabila, naj pride ponj od 6.—8. ure zvečer v »Slovenčev« uredništvo. Vabila se morajo prinesiti seboj.

lj **Somišljenikom S. L. S. v šentjakobskem okraju in na Barju.** Okrajna odbora S. L. S. navedenih okrajev bosta ustanovljena v torek, dne 14. majnika ob 8. uri zvečer v šentjakobski Prosveti, Florijanska ulica št. 15, I. nadstropje. Kdor ne dobi do torka vabila, naj pride ponj v »Slovenčev« uredništvo od 8.—12. ure dopoldne, ali pa v pisarno Jugoslovanske Strokovne Zveze, Ljudski dom, I. nadstr., od 9. ure dopoldne do 3. ure popoldne. Zvečer se dobe vabila lahko tudi v šentjakobski Prosveti in sicer od 6. ure naprej.

lj **Pojasnilo Trnovčanom, pristašem S. L. S.** Trnovo je pridruženo Dvorskemu okraju, ki bo zboroval na pokrajinski konstituenti v sredo, dne 15. majnika v knjižnici Katoliške tiskarne, III. nadstropje ob 8. uri zvečer. Kdor ne dobi do srede vabila, naj pride ponj v uredništvo »Slovenca« od 8.—12. ure dopoldne, od 6.—8. ure zvečer ali pa v pisarno Jugoslovanske Strokovne Zveze od 9. ure dopoldne do 3. ure popoldne. Konstituenta bo zborovala v Katoliški tiskarni, ker v okraju samem v kratkem času, ki nam je na razpolago, ni bilo mogoče dobiti primernega zborovališča.

lj **Lublaščti Čechové.** Na schůzi dne 7/5 1918 ustavil se přípravný výbor pod předsednictvím p. ing. Jul. Hilberta, Strosmajerjeva ulica 5, jemuž budtež záslávy adresy všech zde usedlých krajanů. Nejbližší přípravná schůze v pondělí, dne 13. t. m. o 1/2 9. hod. večer v restauraci Mrakově, Rímska cesta.

lj **Poroka.** V soboto, dne 11. maja, se je poročil uradnik »Gospodarske zveze« g. Julij Pahor z gđc. Gusti Scherzer. Bilo srečno!

lj **Slovenski odbor za vojne invalide** v Ljubljani opozarja one invalide, ki so prosili za obleko, da vsled premnogih enakih prošenj ne bo mogoče preje ugoditi njihovim želji, preden ne dobi podpisani odbor v ta namen obleke ali blaga bodisi za plačilo bodisi kot darilo od človekoljubnih ljudi.

lj **Društvo zdravnikov na Kranjskem** ima v sredo 18. t. m. ob pol sedmi uri zvečer v deželni bolnišnici na porodniškem oddelku zborovanje s predavanji in demonstracijami. K temu zborovanju so vabljene tudi vsi gospodje vojaški zdravniki.

Prosveta.

pr **Drugi koncert gospe Olge Borove-Valouškove** s sodelovanjem g. Jaroslava Jeremiaša v soboto, dne 11. t. m. nam je nudil skladbe svetovnih klasikov. Ga. Borova Valouškova ima strašno širok, voluminozen alt, z zelo temnim timbrom, v nižjih legah, ki so najkrajše, podobnim glasu basovske klarinete, nizino ima sploh čuda mogočno, kakor bi se brezno odpiralo. Škoda, da je bila očitno indisponirana, da ji je zlasti srednji heksakord pri nastavljanju nagajal in jo posebno samotensnik i moril, kadar ga ni popolnoma otemnila do o-jevega oziroma y-jevega mraku in je tudi intonacija zaradi tega trpela. Najbolj je svojo indispozicijo krotila v Karl Loewejevem Edvardu, kjer sta nje dramatska sila in pevski zanos vse težave skoro brez ostanka premagala, tako da smo glasbo in petje v polni meri uživali. Dosegla je še skoro z istotako odličnostjo Musogorskega Ukolebavka. Debussyja brčkone prav zaradi omenjene neskladnosti žal nismo slišali. — G. Jeremiaš je vesteren spremljevalec in dober interpret novejših glasbe. Beethowna nam je podal bolj z umom nego s srcem, pač pa se vnel ob Chopinu. Kakor potoček je žuborelo izpod prstov in se pršilo v tisoč lesketajočih tonovskih kapljicah po melodijski strugi. In kakšno silo in moč in gorkoto je tudi pokazal v tej kipeči življenjski realnosti, celo na »železo« Matičnega klavirja smo hoteli pozabiti. — Obisk dovoljen, seveda veličanska dvorana ni bila polna. Solistovski koncerti bi bolj spadali v kako srednje veliko dvorano, da bi bila polna, kar gotovo dobro vpliva i na razpoloženje solista i občinstva. Fr. K.

pr **Četrty Krekova akademija v nedeljo, 12. t. m.** Pevski del se je izvršil z enakim ognjem in navdušenjem, samo to bi bilo želeto, da bi se Matični zbor odločil in začel trdi l, zlasti končni l po slovensko izgovarjati kot dvoustični v, oziroma soglasni u. To ni važno le z jezikoslovnega, ampak še bolj z glasbeno estetskega stališča: krasen je bil ta polni dvoustični v v koroški: Gor čez izaro. Res je sicer l dosti doneč samoglasnik, toda v primeri s soglasnim u je pravi slabič. — G. prof. Vesenjnak nam je v gorkem, skrbno sestavljenem govoru podal Kreka kot vzor nesebičnega delavnega moža v vseh dobah njegovega življenja. Že kot dijak je s samozatajo začel vzgajati svoj značaj, že takrat si je postavil za svojo najvažnejšo nalogo: zatiranje samoljubja. Ko je nastopal v javnosti, ni hodil zase po mandate, ni ga gnala sla po osebni slavi, še manj po denarju; cilj mu je bil: ljudstvo duševno dvigniti, vcepiti ljudski duši čut samozvesti, voljo samopomoči. Klečeplazil ni nikoli sam pred mogotci, pa je hotel, da tudi drugi ne klečeplazijo pred nikomer. Krek je vsled svoje velike izobrazbe razgibal pri nas verskokulturno, narodno, socialno vprašanje; svoje politično delo je kronal z deklaracijo, ki nosi na sebi nesmrtni značaj Krekov. Le čist značaj je mogel brez omahovanja, brez bojazni tako delovati, le srce, ki je bilo vsem enako odprto. On ni maral marksistovskega razrednega boja, če se je lotil socialnega vprašanja. Vsak delavec mu je bil enako ljub, da je le pošteno delal, pa naj je bil v zakajeni tovarni ali pa na znojno polju, za zaprašenimi pisarni ali mračnem rudokopu, zato so se ga vsi tako oklepali in ga imenovali svojega očeta. Očitati so mu to ljubezen, ker niso poznali harmonije med dušo in delom, ti, ki plezajo po hrbtih ljudstva navzgor, da strežejo svojemu samoljubju. On pa je najbolj črtil samoljubje, laž, hinavščino. Njegovi nesebičnosti je narod zaupal milijone v raznih zadruhar, toda ni se ga prijel niti vinar, še tam, kjer bi smel po pravici vzeti, je raje dajal: revež je bil rojen, revež je umrl on, ki je toliko njim dal eksistenco, ki jih je toliko obogatil, ki je blagostanje celega naroda tako visoko dvignil. Strankarski boj je bojeval s tem ciljem, da se jasno ločijo duhovi po svetovnem nazoru. Ostudnost grdega osebnega boja na desni in levi je občutil sam na sebi, pa je tiho molčal in ni vračal z enakim orožjem. Bil je Mozes, ki je pokazal narodu pot v obljubljeni deželo, sam pa ni vanjo stopil. Ob grobu so se strnila srca kljub razliki v svetovnem nazoru v eno veliko misel, ki nam jo je zapustil v svoji oporoki. Takrat smo začutili, da nam je vcepil voljo, da ostanemo na očetni zemlji in je nikomur ne prepustimo. Naš neomajni sklep je ta: Prej zapusti solnce na nebesnem svodu svojo pot, kakor Slovenci Krekovo oporoko. — Burno, dolgotrajno odobravanje je pokazalo, kako je vsako srce prežeto s Krekovim duhom, da je ni sile pa tudi ne zvijače, ki bi njegovo ime iztrgalo iz src našega ljudstva. Fr. K.

Primorske novice.

p **Cesar za Primorsko.** Vsled cesarjeve inicijative je dala vlada za pomoč Primorska na razpolago 7 milijonov kron

in sicer 3½ milijona za Istro, 2½ milijona za Gorisko-Gradiščansko in 1 milijon za Trst. Za te vsote bodo nakupili živila in semena in jih dali prebivalstvu.

p **Goriški deželni glavar Faidutti** se je odpeljal 10. t. m. z Dunaja v Gorico.

p **Odlikovanje.** Župni upravitelj v Soči je bil v priznanje posebno domoljubnega in požrtvovalnega delovanja pred sovražnikom odlikovan z zlatim zaslužnim križcem s krono na traku hrabrostne svetinje.

p **Odlikovanje.** Z vojnim križcem za civilne zasluge III. razreda so bili v Trstu med drugimi odlikovani: Milica Abram, c. kr. učitelj Karel Mahkota in Matilda Perrot.

p **Žalostne prehranjevalne razmere v Trstu.** V soboto je bila pri ministrskem predsedniku dr. Seidlerju deputacija iz Trsta, ki je bila sestavljena iz zastopnikov vseh slojev, strank in narodnosti, da mu sporoči prehranjevalne težkoče, ki vlada v Trstu. Deputacija je na željo ministrskega predsednika stavila konkretne predloge. — Tržaški magistrat je vsled slabih prehranjevalnih razmer sklenil vse tiste osebe, ki niso absolutno potrebne postrežbe, odpustiti iz mestnih bolnišnic. V bodoče bodo sprejemali v bolnišnice bolnike le v najnujnejših slučajih.

Večeri ob Lemanu.

Spisal vseuč. prof. Maryan Morawski, S. J. Po tretji izdaji prestavil France Fr. Stele. (Dalje.)

Leroy.

Kar se tiče spora med srcem in razumom se mi zda, da ga še nismo izčrpali. Toda noč se že bliža, gospoda, in kdor noče opustiti vsakdanjega izprehoda ob svitu zvezd kakor jaz, mora reči prijetni družbi »lahko noč«.

Po teh besedah smo vstali in se ozrli naokrog. Zvezde, še blede, so se začele tuintam pojavljati. Polna luna je stala že visoko. Po jeklenomodri jezerski gladini so se vlačile semintje srebrno osvetljene meglice in se leno oprijemale bregov. Vladala je čarobna tišina, ki je silila k razmišljanju. Nedaleč od nas je stopal kvišku po bregu človek in se potopil v pas megle, ki je visela nad bregom. Deville je pokazal z roko v tisto stran in resno dejal:

»Naj le vztrajno stopa kvišku. Ko pride skozi meglo, se bo znašel na svetli planoti.«

Drugi večer.

Drugi dan zvečer smo zopet sedeli na terasi nad sinjim jezerom. Manjkalo je samo Siemonowa, ki je ta večer napravil izlet v Noyon. Med obedom je vsak pripovedoval, kaj je lepega videl in kake prijetne vtise je zbral čez dan.

Pri črni kavi je Bielski, ki očitno o nekaterih rečeh iz včerajšnjega razgovora ni bil na jasnem, začel pogovor iznova s temi le besedami:

— Drznem se, gospoda, pripomniti, kar je rekel g. Leroy na koncu našega včerajšnjega razgovora: vprašanje nasprotstva med vero in razumom še nikakor ni izčrpáno. Res smo to zadevo završili s par lepimi besedami; toda to je veliko nasprotstvo, ki ni samo duhov pretresalo, ampak človeško zgodovino okrvavilo. Sokrat je bil na smrt obsojen, ker je razžalil bogove, žrtve inkvizicije so mučili zato, ker so se drznile razlagati sv. pismo po svoje, Giordano Bruno je bil sežgan zaradi svobodne misli, Galilei je bil zaprt, ker je branil krogotek zemlje... to so vse krvavi spomeniki tega boja ob potu zgodovine. Da danes ni novih žrtve, je le dokaz, da je razum že blizu popolne zmage.

Gospodična Wilson.

Zdi se mi, da ste, g. Bielski, malo izpremenili včeraj započeto vprašanje. Govorili smo pravzaprav o sporu med razumom in srcem.

Denville.

Da, govorili smo o sporu med razumom in srcem, z ozirom na religijo. Toda ker smo se zedinili v tem, da srce teži po religiji, zato to vprašanje lahko izpremenimo tako-le: ali je tudi razum za religijo, ali jo odbija? — Kakor jaz mislim, je odgovor, ki ga je na to vprašanje dal g. Bielski, čisto pogrešen. Pri naštetih žalostnih slučajih, h katerim bi lahko pripisali še dolgo vrsto, se pravzaprav ni vršil boj med religijo in razumom, ampak največkrat med raznimi religijami. Pravzaprav se je vršil spor med človeškimi prepričanji, odkoder so že bila — iz razuma ali vere ali svojeglavnosti; za svoje prepričanje pa je bil človek vedno pripravljen rabiti silo, če jo je imel. Toleranca tujega prepričanja je posebna pridobitev našega veka. V prejšnjih časih je samo tisti trpel tuje prepričanje, ki ni imel svojega ali pa ki ni imel sile, da ga brani. Vsaka religija ima v svoji zgodovini krvave madeže — žal, da niti kalvinizma v Genfu ni izvzeti. Toda krivde nismo pripisovati religiji, ampak človeški omejenosti in strasti. Religije dajo ljudem le silno prepričanje — kar je dobrota, ljudje pa hočejo to prepričanje nasilno vcepiti drugim — kar je blaznost.

Duhovnik.

Dovoljujem si opozoriti na to, da je sv. Avgustin protestiral, ko je pokristianjeval

rimsko cesarstvo prvokrat rabilo silo proti odpadnikom Donatistom, in je jasno označil načelo državljanske tolerance, o kateri govorimo. Toda celo v srednjem veku so se poglavarji Cerkve večkrat izrekli proti sili in proglasili načelo, da ni prav, če se pogani ali židje s silo izpreobračajo. Zato bi ne rekel, da je naš vek odkril načelo tolerance, ampak le to, da jo je bolje uveljavljal, ker so se splošno zboljšali običaji, civilizacijska načela, ki so od začetka klila v naročju krščanstva, so počasi dozorevala. In še dandanes, kakor vam je znano, celo v Evropi ne izvajajo povsod tega načela.

Ljubljanska aprovizacija.

a Jajca za III. okraj. Stranke III. okraja dobe jajca v torek dne 14. t. m. v cerkvi sv. Jožefa (vhod skozi glavna vrata). Jajca bodo prodajali po 70 vinarjev komad dopolne od 8. do 11. in popoldne od 2. do 5. ure. Vsaka stranka mora prnesti s seboj nakazilo za mast. Za vsako osebo dobi največ 10 jajc.

a Sladkor in kavina primes na zelene izkaznice B. Stranke z zelenimi izkaznicami B prejmejo sladkor in kavino primes v ponedeljek dne 13. maja in v torek dne 14. maja pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je ta-le red: v ponedeljek dne 13. maja dopolne od 8. do 9. ure št. 1—200, od 9. do 10. ure št. 201—400, od 10. do 11. ure št. 401—600, popoldne od 2. do 3. ure št. 601—800, od 3. do 4. ure št. 801—1000, od 4. do 5. ure št. 1001—1200. V torek dne 14. maja dopolne od 8. do 9. ure št. 1201 do 1400, od 9. do 10. ure št. 1401—1600, od 10. do 11. ure št. 1601—1800, popoldne od 2. do 3. ure št. 1801—2000, od 3. do 4. ure št. 2001 do konca. Stranke dobe za vsako osebo po pol litra kristalnega sladkorja in en četrti kg kavne primesi, kar stane skupaj 1 krono. Prinesite s seboj dovolj velike lonce za sladkor.

Izgubljeno in najdeno.

Oseba, ki je 4. maja pozabila na Pogačarjevem trgu oprane ovrtnike, jih dobi pri Francu Tesnarju, prodajalcu sadja, Pogačarjev trg.

Pri krvnih, kožnih in živčnih boleznih se mora primerno paziti na ureditev odvajanja z rabo naravne »Franz Josef« grenčice.

Fellerjev dobrodejni, bolečine tolažeči rastlinski esenčni fluid z zn.

ELSA-FLUID[®]

za raztoplino izplaknitev grla.

12 steklenic franko 14 K 32 vin. Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsatrg 134 (Hrvaško). Čez 100.000 zahvalnih pisem. I-a.

Zahvala.

Za mnogoštevilne dokaze iskrenega sočutja ob smrti našega ljubljenelega soproga in očeta 1620

Franca Tavčar

ter za obilno udeležbo pri pogrebu izrekamo najsrčnejšo zahvalo.

V Selcih, dne 7. majnika 1918.

Žalujoča rodbina Tavčarjeva.

Zahvala.

Za izraženo sočutje, za darovane krasne vence, kakor tudi za obilno udeležbo na zadnji poti naše prerano preminule tete, oziroma stare tete, gospe

Uršule Jurković roj. Lukman

izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, kakor tudi Marijini družbi za žene svojo najprisknejšo zahvalo.

V Ljubljani, dne 11. maja 1918.

1621 ZALUJOČI OSTALI.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo tužno vest, da je dne 21. aprila 1918 v Egbell pri Nagy Szombath na Ogrskem v vojni bolnišnici nenadoma umrl naš sin, brat, svak in stric, gospod

Ivan Jeras

zasebnik, t. ž. črnovojsnik.

Pokoj njegovi duši 1610

Zgor. Šiška, dne 11. maja 1918.

Žalujoče rodbine: Jeras, Černe, Mejač.

Zahvala.

Najprisknejše se zahvaljujemo vsem, ki so izrazili sočutje ob smrti naše nepozabljene soproge oziroma mame, sestre, tete

Marije Žunič

ki je dne 8. maja mirno zaspala v Gospodu. 1636

Temu potom izrečamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za spremstvo k večnemu počitku najsrčnejšo zahvalo, posebno še Marijini družbi za obilno udeležbo.

RODBINA ŽUNIČ.

Pristni: 1613

HRUSEVEC
BRINJEVEC
TROPINOVEC
SLIVOVKA

se dobi pri

tvrdki KHAM,
Miklošičeva cesta, Ljubljana.

Hiša

s sadnim in zelenjadnim vrtom, pripravna tudi za obrt, oddaljena eno uro od železniške postaje na Notranjskem, se proda.

Razen hiše se proda tudi nekaj njiv in travnikov. Cena nizka.

Kje, pove upravnistvo »Slovenca« pod številko 1626.

Proda se na Gorenjskem

VELIKO POSESTVO

v lepi legi z električno razsvetljavo, pripravno za vsako obrt. Naslov se poišče pri upravi lista pod številko 1591.

Sladkorne izdelke

kakor karamelo, turški med itd. na debelo in drobno priporoča 1637

E. Kaučič

Ljubljana, Florijanska ulica št. 17.

Sprejme se

deklica

do 17. leta. Naslov pove uprava lista pod številko 1640.

Hiša

srednje velikosti z vrtom ali manjša vila v mestu ali neposredni bližini se kupi. Ponudbe na M. V. 15 pošto ležeče, Ljubljana. 1639

Naprodaj je

45 okroglih miz

za gostinjske vrte. Simon Praprotnik, Ljubljana, Jenkova ulica 7. 1638

Naznanilo.

Staroznana

plzenska restavracija SCHMIDT
Ljubljana, Gradišče 2

je zopet v polnem obratu in otvorjena za p. n. goste. 1628

Izborna kuhinja po meščanskih cenah, PIVO IN VINOTOČ TUDI ČEZ DAN IN TUDI ČEZ ULICO. — Velik senčnat vrt. — Velespoštovanjem JOSIPINA SCHMIDT, restavraterka.

Proda se

glasovir

Poišče se v upravnistvu »Slovenca« pod številko 1625.

Povečane slike

da naravne velikosti, kakor tudi oljate portrete na platno izvršuje umetniško po vsaki fotografiji

Davorin Roušek

prvi fotografski in povečevalni zavod v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 34a.

Ženitna ponudba.

Qbrtnik, star 25 let, soliden, izobražen, prijetnega značaja s premoženjem 7000 K gotovine, želi znanja v svrhu ženitbe s premožno gospodično enake starosti. Pisma s sliko, za katero se strogo jamči, se prosijo pod: D. G. 650 na upravo »Slovenca«.

Proda se 1624

MRVA

v ŠTEPANJI VASI št. 21.

39 let star, oženjen, v vseh pisarniških poslih dobro izvežban, slovenskega in nemškega jezika popolnoma zmožen, zanesljiv, kavcije zmožen

uradnik

želi vstopiti v službo kot občinski tajnik ali kaj sličnega.

Ponudbe pod »občinski tajnik 1611« na upravo lista.

Svarilo.

Podpisani naznanjam, da nisem plačnik za dolgove, ki se delajo na moje ime na Jesenicah ali kjerkoli.

Adolf Leeb,

uradnik »Vzajemne zavarovalnice«, Ljubljana.

Za dva dobro ohranjena ŽIMNATA MODROCA in VLOŽKE (federmodroce) dam ŽIVILA ali SVINJSKO MAST.

Naslov pod št. 1622 pove upravnistvo »Slovenca«.

Mline za drobljenje
in fino mleto
najboljše konstrukcije
dobavljajo takoj in ceno
E. WOLFSOHN
Dunaj II., Obermüllner-
strasse 17.
!! Zastopniki so iščejo !!

Vinski sodi

tudi rabljeni, različne velikosti, se kupijo. Ponudbe na »Rosenkranz«, poštni predal, Ljubljana.

Soja-fizol

najboljše nadomestilo za kavo, se dobi pri SEVER & Komp., preje Peter Lassnig, Ljubljana. 20 gr z navodilom, kako se sadi, stane 80 vin. Pridelek je 40kratni. 1540

ŠIVILJA na dom išče dela. — Naslov pove upravnistvo »SLOVENCA« pod št. 1602.

Kuharica IŠČE SLUŽBE, najraje k gospodu duhovniku. — Naslov pove uprava lista pod št. 1607.

Službe išče

ženska srednje starosti, ki se dobro razume na hišna in zunanja opravila. Najraje gre na deželo. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 1595.

GARJE

srbečico, hraste, lišaje, uniči pri človeku in živini mazilo zoper srbečico. Brez duha in ne maže perilo. 1 lonček za eno osebo 4 K. Po pošti 5 K poštnine prosto. Prodaja in razpošilja lekarna Trnkóczy v Ljubljani, zraven rotovža. 1212

Kislo vodo in vino

razpošilja

A. OSET, pošta GUŠTANJ, Koroško.

Organist

večletno prakso pri mestnih cerkvah in prostvenih društvih, vojaščine prost, želi nastopiti službo leje na deželi. — Priglasí na upravnistvo »Slovenca« pod št. 1587.

Ponudimo

za točno dobavo od skladišča na Dunaju ali v Budimpešti ca. 97-98%

žvepleni prah

pri celem vagonu K 22.— za kg
pri pol vagonu K 23.— za kg
pri manjši množini K 24.— za kg
pri celem vagonu s poštnino vred K 25.— za kg.

Domača trgovska in prometna a. dr. (Vaterl. Handels & Verkehrs A.G.) BUDAPEST V., Akademia ut. 20. Telefon 133-66, 159-16. — Brzotjavke: Grossist.

Krapina-Toplice zdravljenje (Hrvatsko) Pojasnila in prospekt zastoj. Dobra oskrba zagotovljena!

Kupujem:

les za jame od 12 cm naprej
mehak okrogel les, [na nt, smrekovo lubje] lanske in čreslo letošnje, kosanjev les od 10 cm hrastov les naprej,

Prosim ponudbe s skrajnimi cenami, množino in navedbo roka za oddajo.

VINKO VABIC,

Zalec 9, Južno Štajersko.

Kulturno poslovanje. Takojšnje plačilo proti duplikatom.

Maline in borovnice

letnika 1918 se že sedaj žele zagotoviti. Prijazne ponudbe v nemškem jeziku na: Konserventfabrik Altbach, Dunaj, VI., Kasernergasse 22. 1536

SIGORIN

zatre čudovito naglo stenice

Vzorčna steklenica K 4—, velika steklenica K 12—, brizgalnica K 2— Dobiva se povsod. — Glavna razpošiljalnica: Lekarna pri upanju, Pecs, Ogrsko

Proda se

enonadstropna hiša

ob deželni cesti, s hlevom in skladiščem in nekaj čez 2 ha gorja. Hiša je pripravna za vsako obrt. V hiši se je izvrševala popolna gostilniška in pekarijska obrt. Pripravljen je tudi prostor za trgovino. Posvetilo je v večjem trgu kranjske dežele, četrt ure od železniškega križišča in brzovozne postaje. Cena ugodna radi drugega nakupa. — Ponudbe na upravnistvo »Slovenca« pod »hiša z gorodom št. 1592«.

Vse volaške predmete!

Za preprodajalce

priporočam po znano nizkih cenah svojo zalogo

zvezd vseh vrst port portopejev med obvez redov sabelj bajonetov mečev kupel pasov cepce	rokavice ovojskih gamaš usnjenih gamaš vojaškega sukna egal, suzna gumbov vseh vrst in pritlikin izgotovlj. uniform dežnih plaščev kozuhastih vroč kožuhov vseh vrst	čepice znakov rož za čepce ovratnikov vseh toaletnih in galan. etičskih predmetov glavnikov krtič mila zobne paste	brilantne pudra instrumentov za nobie parfumev ogledal bravskih aparatov potnih necessairejev ročnih kovčkov velikih in malih
--	--	--	---

Splošni zavod za uniformiranje

RUDOLF BODENMILLER
Ljubljana, Stari trg 8.

3133

MESTNO ZUPANSTVO V KRŠKEM
razpisuje službo občinskega tajnika

Prosilci morajo biti slovenskega in nemškega jezika popolnoma vešč ter v tajniških poslih že izkušeni. Nastop takoj. Tisti prosilci, ki se pečejo z glasbo ali petjem, imajo prednost. Zglasiti se je do 20. maja t. l.

SPREJME SE dober, izurjen

prirezovalac

za gornje dele, ki ima strokovno šolo. Plača do 150 kron tedensko po sposobnosti in izurjenosti. Nastop službe takoj. Mesto stalno. Ponudbe na trdko VINKO TUŽEK, postolar, ZAGREB. 1608

ZA TAKOJ ali pozneje SE IŠČE

stanovanje

za stranko brez otrok z 2 ali 3 sobami v sredini mesta. Kot nagrada se dobi v jeseni nekaj živeža. Ponudbe pod »TRGOVEC 1606« na upravništvo »SLOVENC«. »

Nočnega čuvara

obenem hišnika, IŠČE večje podjetje v glavnem mestu. Biti mora trezen, pošten in zanesljiv. Lahko je tudi invalid in oženjen, toda brez otrok. — Ponudbe z natančnim opisom dosedanje službe na upravo našega lista pod števil. 1800.

Račun izgube in dobička in bilanca**„Vzajemne zavarovalnice“**

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov v Ljubljani

za dobo od 1. januarja do 31. decembra 1917.

Račun izgube in dobička.

Izdatki	K	h	K	h	K	h	Prejemki	K	h	K	h	K	h
I. Škode:							I. Prenos upravnega prebitka					8326	10
a) v oddelku požara	315980	31					II. Zakladni prenos preteklega leta:						
delež pozavarovalnice	137664	47	178315	84			Premijska prihrana:						
b) v oddelku zvonov	100	28					a) v oddelku požara	224535	46				
delež pozavarovalnice	20	06	80	22	178396	06	delež pozavarovalnice	90323	98	134211	48		
II. Uprava:							b) v oddelku zvonov	4274	92			137191	48
a) provizija			30427	61			delež pozavarovalnice	1294	92				
b) tekoči upravni stroški:							III. Zaklad za nedoločene škode:						
1. plače	52730	92					a) v oddelku požara	27825	01				
2. poštnine in pisarniške potrebnosti	12081	08					delež pozavarovalnice	9346	22	18478	79		
3. kurjava, razsvetljava, najemina in telefon	5895	25					b) v oddelku zvonov	2800	28			20089	01
4. oznanila	2629	32					delež pozavarovalnice	1190	06	1610	22		
5. tiskovine	6026	81					IV. Čista zavarovalnina po odbitku storni:						
6. bolniška blagajna in pokojnina	3151	36	82514	74			a) v oddelku požara	583309	58				
c) davek			1852	37	114794	72	delež pozavarovalnice	238624	96	344684	62		
d) sprejemnine:							b) v oddelku zvonov	1877	26			345817	22
1. v oddelku požara	6312	05			6322	55	delež pozavarovalnice	744	66	1132	60		
2. v oddelku zvonov	10	50					V. Dohodki naloženega denarja: obresti					15640	40
III. Odpisi in drugi izdatki							VI. Drugi dohodki:						
IV. Zaklad za nedoločene škode:							a) pristojbine polic:						
a) v oddelku požara	42509	79					1. v oddelku požara	6218	37				
delež pozavarovalnice	15445	17	27064	62			2. v oddelku zvonov	57	50	6275	87		
b) v oddelku zvonov	2700	—					b) sprejemnine:						
delež pozavarovalnice	1170	—	1530	—	28594	62	1. v oddelku požara	6350	82	6359	32		
V. Stanje zakladov koncem leta: premijska prihrana:							2. v oddelku zvonov	8	50			19075	35
a) v oddelku požara	233323	84					c) drugi dohodki			6440	16		
delež pozavarovalnice	95449	98	137873	86									
b) v oddelku zvonov	3317	86											
delež pozavarovalnice	337	86			140853	86							
VI. Upravni prebitki:													
Upravni prebitki, ki se uporabi za:													
a) prispevek h kurzemu diferenčnemu zakladu			7750	—									
b) obče koristne namene in drugo			11500	—									
c) prenos na varnostni zaklad			50000	—									
d) ostanek na nov račun			7927	75	77177	75							
					546139	56						546139	56

Bilanca.

Aktiva	K	h	K	h	K	h	Pasiva	K	h	K	h	K	h
I. Terjatev pri delničarjih	—	—	—	—	—	—	I. Ustanovni zaklad popolnoma poplačan					—	—
II. Račun blagajne					5288	31	II. Varnostni zaklad					200010	—
III. Terjatev pri denarnih zavodih in posojilnicah:							III. Kurzni diferenčni zaklad					2250	—
a) pri hranilnicah	293304	13					IV. Premijska prihrana:						
b) poštna hranilnica, št. 51.426 L.	35564	35					a) v oddelku požara	233323	84				
» » » 68.082 M.	7215	50					delež pozavarovalnice	95449	98	137873	86		
» » » 71.966 G.	4744	46					b) v oddelku zvonov	3317	86			140853	86
» » » 4.425 P.	3376	57			344205	01	delež pozavarovalnice	337	86	2980	—		
IV. Terjatev pri zavarovancih	64506	54					V. Zaklad za nedoločene škode:						
V. Terjatev pri poverjenikih	14987	44			79493	98	a) v oddelku požara	42509	79				
VI. Terjatev pri hipotečnih posojilih					240	—	delež pozavarovalnice	15445	17	27064	62		
VII. Vrednostni papirji					128482	82	b) v oddelku zvonov	2700	—			28594	62
VIII. Račun uprave: oprava					285	20	delež pozavarovalnice	1170	—	1530	—		
							VI. Razni upniki:						
							a) poverjeniki	32621	66				
							b) predplačila za leto 1918	1735	14				
							c) gasilni donesek	19879	20				
							d) kolki pogodb	4130	08			58548	19
							e) kolki škod	182	11			50560	90
							VII. Saldo zavarovalnice						
							VIII. Upravni prebitki:						
							Upravni prebitki, ki se uporabi za:						
							a) prispevek h kurzemu diferenčnemu zakladu	7750	—				
							b) obče koristne namene in drugo	11500	—				
							c) prenos na varnostni zaklad	50000	—				
							d) na nov račun	7927	75	77177	75		
					557995	32						557995	32

Ivan Elsner l. r.
član nadzornišva.Ivan Sušnik l. r.
predsednik nadzornišva.Jos. Pehani l. r.
ravnatelj.